

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabilo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo ob pravem času ponovno, da pošiljanje ne preneha in da dobijo vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto K 22.— | Četrta leta . . . K 5-50
Pol leta „ 11.— | En mesec . . . „ 1-90
Za pošiljanje na dom se računa za vse leto K 2.—.

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto K 25.— | Četrta leta . . . K 6-50
Pol leta „ 13.— | En mesec . . . „ 2-30

Naročba se lahko z vsakim dnevom, a hkratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

List se ustavlja 10. dan po potekli naročnini brez ozira vsakemu, kdor ne vpošlje iste ob pravem času.

Upravištvo „Slovenskega Naroda“.

Razgled po cerkvenem življenju v letu 1901.

Spisal vseučiliški profesor dr. T. G. Masaryk v Pragi.

II. Švica, Belgija, Španija, Anglija.

V francoski Švici se istotako razlega geslo: »Proč od Rima!«; iz katoliške cerkve je izstopilo več duhovnikov, izmed katerih je Mr. Le Garrec v Pruntrutu predaval: Histoire d'un évadé, a bil je od klerikalcev ne samo z živžanjem prisiljen prenehati v govorjenju, ampak je bil celo tepen od njih.

Na protestantovski strani je napravil govor profesorja Vetterja, germanista v Bernu: »Schule und Kirche im XIX. Jahrhundert« veliko hrupa, on sam je izstopil iz cerkve ter propagira »razumno pobožnost npravne humanitete« (vernünftige Religiosität der sittlichen Humanität.) Manj pazljivosti provzroča spis bazilejskega profesorja teologije Werule: Die Anfänge unserer Religion 1901, in vendar je poleg Harnackova dela kot izraz naprednejše teologije čez vse zanimiv.

Na starokatoliški (»krščansko-katoliška« se imenuje v Švici) sinodi v Bernu (v septembru) je bilo konstatirano, da imajo njihova cerkev 40.000 vernikov ter 58 duhovnikov. V zadnjem letu se je zgledilo k izvrševanju obredov 8 duhovnikov, ki so izstopili iz katoliške cerkve ter 4 kandidati teologije.

V Belgiji prihaja geslo »Proč od Rima« do veljave v obliki krščanske demokracije; lani je močno iznenadil svet odpad eksjezuita Renarda, profesorja na vseučilišču v Gentu. V Belgiji kakor tudi v drugih državah so predavanja o gibanju »Proč od Rima« najmočnejše agitatorično sredstvo, vendar s tem razložkom, da je v Belgiji in Švici verski liberalizem tako močen, da gibanje »Proč od Rima« hasne bolj liberalcem in socialistom, kakor pa protestantom. Kulturne belgijske razmere pojasnjuje najbolje ta-le statistika samostanov: leta 1846. je bilo v Belgiji 779 samostanov z 11.968 člani, leta 1900 je bilo 2221 (1951 ženskih, 270 moških) samostanov s 37.684 člani.

Na Španskem in Portugalskem je gibanje »Proč od Rima!« prav viharo in jako revolucionarno, da bi bilo upati znatnejšega napredka v verskem in cerkvenem življenju; gibanje je očitno v zvezi z izgubo Filipin in Kube ter je bolj politično (često celo anarhistično) kakor versko, dasi je naperjeno v prvi vrsti zoper jezuite. Slovstveno se prikazuje reformno gibanje na Španskem v glasilu duhovnika Segismundo Pey-Ordeixo v Barceloni »Nuestra Revista, Semanario católico popular de crítica« (»El Rubion« je bil od škofa zatrt). Gospodarski pomen španskega katolicizma razjasnjuje najbolje sledeča statistika: Na Španskem je 154.000 oseb v cerkveni službi; na Francoskem ima višje duhovništvo 2 $\frac{1}{2}$ milijona frankov, na Španskem 5 $\frac{1}{2}$ (Francija = 40 milijonov prebivalcev, Španija samo 18). Državni španski proračun obsega za cerkevne namene 70 milijonov peset (à = 095 K), torej dvakrat več nego na Francoskem; za šolstvo plača Španija samo 12 milijonov peset na leto.

Anglija se smatra, odkar se je pojavilo močno prestopno gibanje Puseyitov, kot eldorado katolicizma; vpliv katoliške Anglije (ter Severne Amerike) prikazuje se že tudi v Rimu in bujna domišljija cerkvenih politikov vidi že prihodnji sedež papežev v — Washingtonu. Vsekakor se more na Angleškem še vedno govoriti o gibanju »Proč k Rimu!«; tudi lani je prestopilo 10 duhovnikov državne cerkve k rimski cerkvi. Toda angleški katolicizem sprejema v sebe — in to ravno vsled konverzij — liberalne in odločno protestantske nazore; konverzije (odpadi) se ne tičejo — in to je najbolj važno — ljudstva, kajti prestopajo samo posamezni omikanci in še bolj pogosto plemenitaši, in tako ostaja Rim vzlic plemenitaških konverzij, da, ravno vsled njih, v protestantskem ljudstvu vselej nepopularen. Izseljevanje pa zmanjšuje število katoličanov; pred kratkim je prijavil oficialni Tablet sledeče podatke: leta 1891. je bilo v Združenem kraljestvu 5.640.891, lani pa samo 5.219.946 katoliških prebivalcev.

Tudi politični krogi so bili vznemirjeni v januarju vsled obiska vojvode Norfolkškega v Vatikanu; breztaktna, Italijo preklinjajoča adresa udanosti je bila od angleške vlade preklicana. Bolj važen pa je drug dogodek, katerega pa so manj upoštevali, da je namreč westminstrski kardinal nadškof s svojimi 15 škofi v paterškem listu obsodil »liberalni katolicizem«. Leon XIII. je v svojem breve (v februarju) odobril obsodbo. Najbolj zanimivo in važno na celi stvari je to, da »liberalni katolicizem« na Angleškem, in v najnovejšem času tudi na Nemškem in Francoskem izvaja svoje reformne težnje od — Manninga! In tako je tu Sveti Oče zopet malo brenil Svetega Očeta, kajti konvertit kardinal Manning je bil posebno priljubljen ne samo pri Piju IX., temveč tudi pri Leonu XIII.

Zastopniki liberalnega katolicizma (profesor zoologije Mivart, Ward in dr.) napravljajo pravovernikom ter ultramontanem v zadnjih letih dovolj skrbij; k temu se družijo knjiga Mc. Carthy-ga »Five

Years in Ireland 1895—1900« katera je letos izšla že v 4. izdaji in je obudila po vsi Angliji senzacijo, kajti Mc. Carthy, sam Irec in katolik, ne pripisuje revščine in propada irskega naroda angleškemu zatiravanju, temveč katoliškemu duhovniškemu vodstvu. In Mc. Carthy navaja za svoje trditve jako važne dokaze.

A tudi angleška državna cerkev ima vedno težave z ritualizmom. Jaz sem osebno poizvedoval lani na licu mesta o bogočastju in o cerkvenih obredih Rimu se približajočih cerkva in sem spoznal, da manjka tuintam jako malo k popolni maši (n pr. v nekaterih cerkvah se shranjuje hostija) in zato umevam list anglikanskih škofov, ki si hočejo pridržati uravnanje obredov kot svojo predpravo. Posamezni duhovniki si urejajo sedaj obrede po svoji volji ali po volji svojih župljanov: zato si hočejo anglikanski škofje obvarovati svojo predpravo, svoj ugled, dasi pripuščajo, da potrebuje narodna anglikanska cerkev precej reform. Če presojamo splošno mišljenje angleških časnikov, bo ostala apelacija škofov brez posebnega vspeha.

Anglikanski škofje imajo napačno mnenje o položaju svoje cerkve. Ne gre samo za ritualizem nego za globokejšo krizo, kakor lahko razvidimo iz knjige, ki je pred kratkim izšla; »A Confession of Heresy« od J. Hardy. Kakor povsod pri mislečih ljudeh je vera v dogmata omajana tudi pri mislečih duhovnikih. Kako prodira neortodoksni duh v anglikanizmu celo do škofovih stolic, to nam izpričuje najbolj potrjenje dra. Gorea za worcesterskega škofa: Gore je socialist, darwinist, imel je zveze s katoličani in nonkonformisti, v teoloških vprašanjih pa je skrajno liberalen. Državna cerkev je zato danes več ko nekdanje čisto kratko državna cerkev; cerkveni ritualizem odgovarja njenemu aristokratizmu (vodja ritualistov je lord Halifax) in njen aristokratizem izpričuje njeno vedenje v burški vojni — državna cerkev je danes popolnoma v službi vojujoče se stranke. Pomenben je naslov in vsebina knjige: »The Fatal

LISTEK.

Ženska duša.

Govoril v »Ženskem društvu« dne 2. marca t. l. dr. Ivan Robida.

(Dalje.)

Kdor brez predsodkov zasleduje, najde tudi, da poleg omenjenih nedostatkov samih na sebi tiče vzroki negativnih rezultatov tudi v nevolji, neveselju učiti se, ker so skoro vsi učilni predmeti za ženo naravno brez pomena, torej že na sebi taki, da ne mogó interesa vzbujati. Ako je že neverjetno, da bi le, recimo, četrtino gimnazijcev utegnili resno zanimati vtepanje aoristov in nepreglednih vrst zgodovinskih letnic, koliko manj more imeti vse to najmanjšo zanimivost za dekleta. Če torej tudi leži napaka v šolstvu, vidimo pa navzlic temu brezbriznost za razne neprimerne učilne predmete pri dekletih še v vse večji meri nego pri dečkih, in to tudi tam, kjer se gre za svetovno bolj važne stvari, kakor je pri lično grški aorist ali kaka zavita latinska konstrukcija.

Feministi zagovarjajo ženstvo s tem, da pravijo; vsled vedne sužnosti zaostalo

je ženstvo intelektualno za moštvom. Res je, da antropologija — saj glasom meni destopnih knjig — ne pozna večjega naroda, kjer ne bi vladal moški nad žensko. Prav to razmerje v večji ali manjši meri pa nahajamo pri vseh starih, kakor tudi sedanjih kulturnih narodih. Ako pa si ogledamo ta fakta, težko, da bi mogli misliti, to razmerje ustvarilo se je umetno. Da bi telesno krepkejši samci duševno jim jednake samice si podvrgli, in da bi to razmerje povsod in vedno tako se začelo, je pač skrajno neverjetno. Pomena samovoljnosti in njenih činov se nikjer ne sme precenjevati, najmanj pa ne v zgodovini človeštva. Le-to spada, kakor vse drugo, k naravi, razvija se po v naravi temeljočih zakonih, in vse, kar je človeštvo ustvarilo, vse njegove naprave, navade, in odnošaji, vse izhaja naravnost iz njegovega bistva. Človeštvo ni tako, da bi se dalo iz njega delati oblike, kakor iz voska, kakor bi se to komu poljubilo; in tako je tudi nekritično, žensko, kakor je, in kakor je bila povsod, vedno smatrati kot posledico kake samovolje. Običaj je sekundaren; ni bil običaj, ki je ženstvu prisodil prostor, katerega danes zavzema, ampak narava sama

je bila, ki se je postavila ob moža, in mu ga podredila; to je bilo prvotno, in iz tega izšel je potem običaj.)

Lotimo se čutil (Sinnesorgane) in pogledimo, kako stoji z njimi, kar že radi tega ne bo brez pomena, ker vemo, da dobiva človek vse utise iz zunanjega sveta, in da se mora učiti z očmi in ušesi, tipom in vonjem. Navadno se sodi, da so čutila pri ženski boljše razvita, nego pri moških, vzlasti pa vonj in okus, gotovo čutila, katera je imelo ženstvo tekom stoletij vendar dovoljno prilike, vzgojiti in izpopolniti. A kaj uče tozadevni poskusi, če se prav nič ne oziramo na neslane ali preslane juhe, zapražene ali preokisane omake? Nichols in Bayly napolnila sta stekleničice z natančno procentuiranimi vonjavami, kot bergamott-oljem, cyanovokislino i. dr. Nobena preskušanih žensk pa ni iz raztopnin v razmerju 1:20.000 cyanove kisline več zaslediti mogla, dočim jo je večina moških v petkrat večji razredčenosti t. j. 1:100.000 prav dobro

*) Naj opozorim na tem mestu tudi na to, da je moški otrok tako počasen v svojem razvoju, da rabi toliko postrežbe in pomoči in to toliko časa, da bi že radi tega samega moralo nastati diferenciranje v življenju spolov.

še spoznala. Citronin duh določali so moški še v razredčenju 1:250.000, dočim so ženske rabile dvojni jednotni kvantum na isto množino, da so ga zavonjati mogle.)

A da se ne oddaljimo preveč od snovi našega raziskavanja, vrnimo se zopet k psihičnemu, duševnemu življenju nazaj.

Jedna glavnih lastnostij duševnega razvijanja je ta, da stopa to, kar imenujemo »instinkti«, v ozadje, in da stopi individualno razmotrivanje in mišljenje v ospredje. Instinkt imenovali bi lahko neko našo »podzavedno primarno« dušo. Faktično ga ni dejanja in ga ni spoznanja, kjer bi ne igral svoje vloge instinkt, kjer bi vedeli in se zavedali vse-skozi, kako smo prišli do tega ali onega rezultata, kajti del psihičnega procesa izvrši se le vedno v podzavedni. Kolikor višje pa je individualno zavedanje razvito, toliko višje je gre ceniti. V slučajih pa, kjer se pravih vzrokov pa sami dovoljno na zavedamo, pravimo, »da

*) Iz uprav tega vzroka bo menda tudi razlagati, da se mnogo žensk preveč hudó parfumuje, to se pravi za-se in za svoj vonj primerno; občutljivejšemu moškemu nosu pa postaja taka dišava že premočna in vsled tega neprijetna, kakor je prav pogosto tudi v istini čuti to pritožbo.

Opulence of Bishops» od Rev. Huberta Hardleya.

Križa, o kateri ravnokar govorim, se prikazuje tudi v drugih (»protestantskih, nonconformističnih, dissidentskih«) cerkvah. Izpremembo, ki se godi, je najbolje presoditi iz dejstva, o katerem se v zadnjem času čisto govori, da namreč kalvinistični duh, ki je še v preteklem stoletju karakteriziral Anglijo, očitno in močno izginja. Enako tudi v Škottiji; zanimivo pa bo za literarne zgodovinarje, kadar začujejo, da so med drugim Burnsove pesmi zmodernizovale ter shumanizovale strogi kalvinistični duh. Liberalizacija cerkve v Škottiji je iz tega razvidna, da se je »Svobodna cerkev« (ne vsa) z »Združeno Presbiterijsko cerkvijo« prestvarila v »Združeno slobodno cerkev« (v oktobru 1900). To je bilo omogočeno edino vsled zmage liberalne teologije na zavodih in fakultetah. Tudi letos so se pojavile v Škottiji težnje, naj se cerkve združijo v unijo.

Druge vrste je od l. 1892. nagloma rastoče gibanje nekonformističnih cerkv (kongregacionalistov ali independentov, metodistov itd.), ki stremijo za skupnim velikim delovanjem: prireajo se krajni shodi in vsako leto en naroden zbor (Naroden koncil evangelijskih svobodnih * cerkv); smoter, kakor smo omenili, je verski; ima se prebuditi bolj živahno versko življenje. Letos je zboroval vsesplošni koncil v marcu v Cardiffu; iz poročila ondi prijavljenega se razvidi, da se je priredilo letos 787 krajevnih shodov. V oktobru so obhajali v Londonu III. ekumenični metodistični koncil (I. 1881. v Londonu, II. 1891 v Washingtonu), 500 delegatov je zastopalo, kakor se je izkazalo po podatkih, 30 milijonov metodistov iz raznih dežel, narodov in plemen.

Še je treba omeniti »Mejnarodni shod unitarjev in drugih liberalnih verskih mislecev in delavcev«, ki so ga priredili letos v majniku v Londonu. (Predavanja so izšla v knjigi: Liberal Religions Phought at the Beginning of the XX. Century 1901).

Leta 1901 je izdalo Združeno kraljevstvo za alkohol 160,809.718 liber šterlingov — za verske namene so izdale vse cerkve skupno (državna cerkev nekaj manj kot polovico) samo 25 milijonov. Umevno, da se razširja po vsej državi živahna agitacija zoper alkoholizem.

V Ljubljani, 28. marca.

Sestanek v Benetkah.

V Benetkah sta se sešla nemški državni kancelar grof Bülow in italijanski zunanji minister Prinetti. Gre se za obnovo trozveze, a pod drugačnimi pogoji kot doslej. Italija bi hotela, da sme biti v trozvezi, a da je poleg tega še v dvozvezi s Francijo. Odkar sta sklenili Italija in Francija glede Tripolitanijske posebne pogodbe, se v Italiji vedno ozirajo na zavezništvo v svoji politiki. Mednarodna politika se bavi zato sedaj z vprašanjem,

* Svobodna cerkev (Free Church) pomeni v angleškem jeziku cerkev, ki je neodvisna od države.

se nam zdi, da mora to tako in tako biti, da to slutimo, da čutimo, da verajemo itd.« In uprav tako pol instinktivno mišljenje in razsojanje je v mnogo večji meri last ženske duše, nego pa moške. Brez vzrokov, brez dolgega razmišljanja, brez utemeljevanja je izrečena sodba iz ženskih ust in izteče dejanje iz ženskih rok. To je tudi, kar občudujemo pred vsem na ženski, kar nam na njej imponira, to lahko v sklepanju, to gibčno razreševanje momentanih problemov. In priznati se mora, da zadene ženska skoro vedno pravo, kjer deluje njeno instinktivno mišljenje na podlagi naravnega njenega poslanstva, ali kjer je v zvezi z njim.)

Na drugi strani pa je seveda ta odvisnost osebnega mišljenja od instinktivnega vzrok nekritičnemu mišljenju, vsled

*) Kdo ne ve, kako hitro so ženske na čistem, ali je kdo n. pr. zaljubljen vanje ali ne, ko okolica še najmanjše sumnje nima? V Jules Casekovem romanu »Sužnja« opazuje ogoljufana žena malenkostno kretnjo na svojem soprogu, trpi radi nje, jo spravlja v zvezo s svojimi slutnjami o njegovi nezvestobi, in stoprv po dolgem času se zave, da njen soprog nevedé posnema ugajajočo mu gesto svoje ljubimke, katero tudi v istini na podlagi tega videno tako neznanega, psihološki pa vseskozi težko dolžečega indicija spozna in razkrije.

ali bo obnovljena trozveza dovolj trdna in ne le formalna, navidezna, torej brez koristi. Nova dvozveza je stari trozvezi nevarna, ako se Bülowu ne posreči, Italijo trdno prikleniti na Nemčijo in Avstrijo. To je tudi namen Bülowega bivanja v Benetkah preko velikonočnih počitnic in njegovega sestanka s Prinettijem. Odkar se je sklenila zveza tudi med Rusijo in Francijo glede Vshodnje Azije ter istotaka zveza med Anglijo in Japonsko, je postala obnove trozveze še potrebnejša.

Vojna v Južni Afriki.

Vojna se nadaljuje. V soboto so bili zastopniki Burov v Pretoriji pri Kitchenerju ter so odpotovali potem proti Kronstadu, da se domenijo radi miru s Steijnom, Botho in Dewetom, v nedeljo pa je Kitchener priredil kombiniran skok na Delareya. Kolone polkovnika Kekewicha in generala Valterja Kitchenerja so zaplenile pri tem naskoku tri velike topove, dva majhna, več vozov in živine ter baje 135 Burov. V Londonu se je govorilo zategadelj o velikem porazu Delareya, ki pa je ušel s svojimi »vojaki«, dočim so se polastili Angleži le prtljaje in spremljevalcev. Vzlic akciji za mir se torej vojna nadaljuje. To je nenaravno in nenravno. Angleško poštenje se kaže tudi tu v nenavadni luči. Baje sta sedaj Botha in Delarey za mir, Dewet, Steijn in Krüger pa za nadaljevanje vojne do tleja, da se prizna Burom neodvisnost. V Londonu so silno veseli Kekewichevega uspeha nad Delareyem ter se čutijo zopet zmagovalce.

Najnovejše politične vesti.

Nemška ljudska stranka v Nižji Avstriji je sklicala vse svoje deželne in državne poslance na posvetovanje glede predstojećih deželnozborskih volitev. — Skupni ministrski svet se snide v torek po Velikinoči. V skupnem proračunu je tudi točka o novih topovih, ki se uvedejo že v letu 1903. — Nemški carinski tarif se dožene le tedaj, ako doseže centrum od vlade diete za poslance. — Opuščen minister. Ruski minister notranjih zadev Sipjagin in general Dragomirov sta se sprla o priliki dijaških izgrediv. Car je pozval ministra pred se ter tako nemilostno z njim postopal, da je bil minister primoran odstopiti. — Turške razmere. Generala Fuad paša in Hazik paša sta degradovana in obsojena v dosmrtno ječo. — Črnogorski knez za — Rim. Knez Niko je podelil kardinalu Rampolli in francoskemu poslaniku pri Vatikanu, Nisardu, veliki kordon Danilovega reda. — Med srbsko in bolgarsko poštno upravo se je sklenilo, uvesti v brzjavnem prometu cirilico. Tudi se vrše dogovori glede telefonske zveze med Sofijo, Belgradom in Budimpešto. — Štetje obrtnih in kmetijskih podjetij se bo vršilo vsled sklepa vseh ministrstev. — Aretovani ruski častniki. V Aleksandrovu so zaprli tri višje ruske častnike, ki so hoteli z nemškimi potnimi listi v Berlin. — Okupacija Tri-

katerega ženska veli govoriti svojemu neutemeljenemu čustvovanju, svojemu »srcu«, vsled katerega pa postaja velikokrat tudi na drugi strani malenkostna in ozkosrčna, bistveno od nebitvenega medlo ločča, sugestijam pristopna in naslanja joča se na sodbe drugih, prav tako, kakor postaja pogosto brez vsega pametnega zunanjega vzroka trmoglava. Živahno asocijativno vrvenje brez dovolj krepkih, ali vsaj dovolj časa vstrajajočih vodilnih in smoternih mislij dela žensko fantazijo razbrzdano, njeno mišljenje preskakuje, breztirno. Posledica tega na zunaj se kaže na eni strani v lažji odvažnosti (Ablenbarkeit), na drugi v površnosti, in hitri spremenljivosti duševnega razpoloženja, če se že ne oziramo v slednji točki na noben drug vzrok. Kako trakuje dolgo, vedno od predmeta odhajajoča in postranosti v stvarno razpravljanje potegujoča so mnogotera ženska pripovedovanja, je obče znano, znano kako hitro jih idejativno, abstraktno razmišljanje utruja, znano pa tudi, da nosi spomin ista čudna znamenja načina ženskega mišljenja: perpleksnega ter stori z ohranjenjem najmanjših malenkostnih dogodljajev, puščajoč, žal, v glavni, bistveni stvari pa mogočno, skoro neumljive praznine in zev. (Dalje prih.)

polija? Iz vseh italijanskih polkov so izbrali najboljše vojake, iz katerih se baje sestavi odlična četa za vsakojako okupacijo Tripolija.

Izpred sodišča.

Pod predsedstvom g. deželno sodnega nadsvetnika Schneditza vršile so se včeraj te-le obravnave deželnega kot prizivnega sodišča:

1. Iz lške vasi. 12. svečana zjutraj so šli fantje iz krčme proti domu. Na cesti skozi vas so jih drugi fantje ustavili. »Kdo se če skubiti?« vpraša jeden. Drugi pa zakliče: »Sakramentska duša, jaz imam že dolgo na te šor!« In že so padali koli... Eden je sunil drugega v nos, drug zopet tretjega z ostrim orožjem v nogo in tako naprej. Končno so bili vsi lahko poškodovani. Troje izmed njih, napadalca Grošeljna, Žnideršiča ter 30letnega posestnika Ant. Krapelca je sodnik obsodil; zadnji je dobil 5 dni zapore in se pritožil. Pomagalo mu pa ni nič.

2. Srne konec. 3. novembra m. l. je nastrelil lovec v Jermanovem lovišču na Begunjski srno. Smrtnoranjena je imela še dovolj moči, da je ušla psom. Sklenila je pa, »zmešati« lovca »štreno«. Zadnje svoje moči je porabila maščevalna srna, da je priskakala v sosedno Auerjevo lovišče. Nasmehnila se je, češ, »zdaj se bodo lovci kregali za moje truplo«, in — poginila. In res! 15letni dninar Ivan Vrtačnik jo je našel, vzel na hrbet in jo nesel Auerjevemu lovcu Rajmundu Demšarju; ta jo je prevzel in odposlal svoemu gospodaru v Ljubljano. Jermanov lovec pa je tožil, češ, srno je on ustrelil in spada logično njemu. Okrajni sodnik v Radovljici je obsodil tudi Vrtačnika in Demšarja na teden dni zapore. Prizivno sodišče pa se je dalo prepričati, da to ni tatvina, ker je obstojala med lovci na Begunjski taka pogodba. In oprostilo je točenca popolnoma.

3. Malenkosti. Helena Kavala, 28letna delavka je bila od okrajnega sodnika obsojena, ker je baje očitala krčmarju Lovrencu Krivicu, da ljubi preveč svojo natakario... Po zagovoru dr. Tekavčiča pa jo je prizivno sodišče oprostilo. — Furlani v Zagonu so se skregali. Naposled je ovdil Anton Furlan Antonijo Furlan, da je ista odprla na njega adresirano pismo. Antonija pa pravi, da ji je pismonoša to pismo prinesel, in da ga je odprla le zato, ker je mislila, pismo je njeno. Okrajni sodnik kakor tudi prizivno sodišče sta jo vsled tega oprostila.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 28. marca.

— Osebna vest. Višji komisar državne železnice v Ljubljani g. Josip Kordin je imenovan višjim komisarjem pri generalni inspekciji državnih železnic.

— Celjsko vprašanje. »Slovenec« je včeraj priobčil dve brzojavki iz Celja, v katerih se govori o velikem ogorčenju spodnještajerskih Slovencev nad kranjskimi liberalci. Sklicani so bili posvetni in duhovniški sodniki, in zahtevali so, da naj se dr. Tavčar opraviči. Bili pa so ogorčeni jedni kakor drugi. Da bi nas že vendar s tem »ogorčenjem« v miru puščali, ker se z ogorčenjem prav čisto nič ne dokaže! In dr. Tavčar naj bi se opravičil? Da ima glede celjskih paralel svoje samostojne misli? Celjsko vprašanje je politično vprašanje, pa vendar ne tako globoko segajoče politično vprašanje, da bi dopuščalo jedno samo rešitev, in da bi bil vsak naroden heretik, kdor ne veruje v to edino rešitev. So taka politična vprašanja, da bi spadalo pa tudi celjsko vprašanje; med nje, to do sedaj še ni dokazano. Dr. Tavčar je že pred glasovanjem v parlamentu stal, in tudi danes še stoji na stališču, da je dolžnost spodnještajerskih Slovencev, ako jim vlada ponudi mesto beraških celjskih paralel še enkrat ali trikrat toliko kje drugod, in ne ravno v Celju, da o taki eventualni ponudbi vsaj resno razmišljajo. Ne gre se samo za zadevo Slovencev v Celju, ali Slovencev na Spodnjem Štajerskem, gre se za zadevo, ki se tiče interesa celega slovenstva. Zategadelj dr. Tavčar še ne bo prišel na narodni indeks, če je v tem pogledu tako prost, da si upa razodeti ponižno samostojno svojo misel. Tuintam vidimo, da še celo univerze prosperirajo v postranskih mestih, in zatorej bi bil pač nasproti celemu slovenskemu narodu velik greh, ako bi — spodnještajerski Slovenci, recimo, da si mesto paralel v Celju sedaj morda izvojuje popolno višjo gimnazijo v Žalcu, obrtno šolo v Šent Juriju, ter si ohranijo še paralelke v Mariboru, — se izjavili, da vse to niti v razgovor priti ne more. Prevzeti

odgovornost nasproti slovenskemu narodu za tako postopanje, bilo bi pač težavno. Kar je dr. Tavčar voditeljem spodnještajerskih Slovencev svetoval, je to, da naj se resno, trezno in brez predsodka posvetujejo, bi se li v sedanjih težavnih časih, ko se naprimero poljski »Čas« z vsilo silo brani proti nekdanji parlamentarni desnici, morda vendar dala za celjske paralelke dobiti kompenzacija, ki bi omenjene paralelke v ceni visoko presegala. Samo o tem naj se razmišlja, samo o tem naj se posvetuje! Smešna pa je trditev, da bi tisti, ki je za tako razmišljanje in posvetovanje, bil naroden odpadnik! Bodimo resni, pa ne smešni, kadar se razgovarjamo v zadevah, ki segajo v meso slovenskega naroda. Resni hočejo biti tudi voditelji spodnještajerskega naroda, ker hočejo, ako »Slovenec« prav poroča, sklicati na dan 10. aprila zaupno posvetovanje, ter k temu posvetovanju povabiti med drugimi tudi dr. Tavčarja. Le-ta pride, če bode res povabljen. Ne da bi se opravičil, in tudi ne, da bi postal morda žrtev kakih surovostij. Če bi kdo imel kake take zavratne namene, se bode korenito opeknel ter se bode takoj prepričal, da se dr. Tavčar ne da kakor jagnje tirati v kako duhovniško mesnico. Za resno posvetovanje pa je dr. Tavčar vsekdar dobiti, in naj pri tem njegov glas tudi najmanjše veljave nima! Dalje priobčuje »Slovenec« tudi sledečo brzojavko iz Maribora: »Pravilja se shod vseh treznomislečih Slovencev v celjski zadevi. Shod bode zavzel stališče o zadnjih dogodkih v tej zadevi v naši politiki.« Priznati moramo, da je ta brzojavka nekoliko nejasna. Ali je morda tudi na Štajerskem že nekaj takih politikov, ki jih Mariborčani ne štejejo med »treznomisleče«?

— Boj za Celje. Agitacija, ki so jo uprizorile nemške stranke zaradi tega, ker je zbornica zavrgla Stürgkhovo resolucijo, je velikanska, in kaže se, da ne ostane pri papirnatih sklepih, nego da začno Nemci res brezobziren boj za popolno odpravo celjskih paralel brez vsake kompenzacije za Slovence. V Celovcu sta Dobernig in Lemisch napovedala najbrezobzirnejši boj vladi, eventualno z obstrukcijo. Isto stališče je v Inomestu zastopal dr. Erler, v Gradcu sta v istem smislu govorila Hoffman-Wellenhof in dr. Chiari, a takisto sta se izjavila tudi nižjeavstrijska poslanca Völkl in Kienmann. To pa niso Vsenemci, nego nemški nacionalci; Vsenemci naznanjajo še hujši boj. — Tudi o kakem kompromisu s Slovenci nečejo Nemci sedaj ničesar slišati. »Deutsche Wacht« in »Grazer Tagblatt« izjavljata kategorično, da Nemci sedaj še razpravljati nečejo o kakem kompromisu, nego da zahtevajo brezpogojno odstranitev celjskih paralel. — Danes imajo Nemci v Celju velik shod. — Štajerski slov. državni poslanci so glede v našem listu izrečenega nasveta, naj štajerski Slovenci premišlujejo o eventualnem kompromisu, zavzeli popolnoma korektno stališče. Poslanci razglašajo, da so ti poslanci v prvi vrsti poklicani govoriti, če se naše opozorjenje vzame v pretres ali ne, in zato bodo imeli ti poslanci tekom prihodnjih dni v Mariboru ali na Dunaju posvetovanje, da se dogovore glede solidarnega postopanja. Tako postopanje je popolnoma pravilno in logično. V Celju pa nekateri gospodje niso mogli počakati, kako stališče zavzame tisti, ki najbolj poznajo parlamentarni položaj, in so vsled tega poklicali niti sediti, če kaže naš nasvet uvaževati ali ne. Celjski gospodje so prejucirali sklepu svojih poslancev, dasi se jim menda niti ne sanja, kakšno je dejansko stanje celjskega vprašanja.

— »Kmetška vera«. »Slovenec« je nepoboljšljiv v perfidiji. Svest si je, da s tistimi puhlimi frazami, ob katerih navadno živi klerikalizem, nikogar ne prepriča, da je v poštenu polemiki, v boju z argumenti v naprej izgubljen, ker zastopa slabo stvar. Zato pa skuša na javno mnenje vplivati na drug način. V zavijanjih, podtikanjih in perfidijah so »Slovenčevci« od nekdanj mojstri in zato jih goje zvesto in dosledno. Tudi včeraj je »Slovenec« pokazal svojo izurjenost v tej stroki. Priobčil je članek, ki mrgoli

vsakovrstnih natolcevanj, članek, ki sicer nima ne glave ne nog, ki pač potrjuje stari nauk, da psuje samo tisti, kdor si drugače ne ve pomagati. »Slovenec« se je korenito izpsoval, a bržčas je čutil, da to psovovanje še ne zadostuje v dokaz njegove vsestranske superiornosti, in zato se je lotil tudi vsakovrstnih podtikanj in perfidij. Da omenimo le jedno: »Slovenec« trdi, da mi, da »Slov. Narod« napoveduje, da bo postalo krščanstvo popolnoma kmetska vera. Mi smo to napovedali? Ne, mi smo le zabeležili, kar je prorokoval, ne kak liberallec, nego zavedni katoličan, klerikalni deželni poslanec tirolski, prof. Wahrmund. Ravno to, kar Wahrmund, je pa tudi prorokoval katoliški prelat prof. Ehrhard, prvi bogoslovec v državi in to je prorokoval francoski katoliški duhovnik v knjigi, ki je izšla neposredno pred vatikanskim koncilom. Vsi ti in razni drugi katoliški duhovniki so izrekli strah, da mora do tega priti, ako se ne izvrše v cerkvi potrebne reforme. »Slovenec« pa ima tako drzno čelo, da to razglasa kot vroče želje »napredne duše«. Na take perfidnosti je resen odgovor nemogoč, zato smo »Slovenčeva« podtikanja samo zabeležili kot nov dokaz, da je »Slovenec« še vedno isti grešnik kakor je bil. In tak tudi ostane, o tem čisto nič ne dvomimo!

— **Iz italijanskega taborja na Goriškem.** V Gorici je pred kratkim začel izhajati dnevnik »Gazzettino«, ki hoče biti demokratično liberalen in pobija dosedanega absolutnega gospodarja goriških Lahov, deželnega glavarja Pajerja, in njega politično društvo »Unione«. Sploh se kaže, da se je začela Pajerjeva ladja pogrezati. V furlanskih kmetijskih občinah je bil izvoljen klerikalec dr. Faidutti, ki je po krvi Slovenec in tudi doslej še ni izjavil, da je renegat. Faidutti se najbrže ne pridruži nobenemu klubu. — V furlanskem veleposestvu je bil, kakor znano, zopet izvoljen conte Panigaj. Ta se je bil odpovedal mandatu, ker ni hotel plesati, kakor je žvižgal Pajer. Panigaj se ni poravnal s Pajerjem in je bil izvoljen proti Pajerjevemu političnemu društvu »Unione«, ki je imelo prvotno že drugega kandidata določenega, a se ga ni upalo postaviti, ker so se bili Furlani med seboj dogovorili, da zopet volijo Panigaja.

— **Tržaško časnikiarstvo.** Namestništvo v Trstu je ustavilo izdajanje italijanskega protizidovskega lista »Avanti«, in sicer zaradi dopisa glede ravnanja z vojaki pešpolka št. 47. Kadar bodo izjemne naredbe razveljavljene, bo »Avanti« zopet lahko izhajal. — V Trstu se snuje list »Il Sole«, ki bo zastopal antisemitsko strujo. Govori se, da sta dunajski župan dr. Lueger in njegov pomočnik Schneider s tem projektom v zvezi. Že sedaj je očitno, da bo ta list Slovencem sovražen.

— **Bolezen mej šolsko mladino.** Ljudska šola v Rovtahn nad Logatcem je zaradi »ovčjih koz«, ki so se pred nekaj dnevi pojavile mej mladino, zaprta in pouk zaustavljen do 4. aprila letos. Bolezen je razširjena v celi občini rovtarski, ki obsega vasi: Petkovec, Prapretno brdo, Žiberše, Medvedje brdo, Kleviše i. dr.

— **Podaljšani del Bleiweisove ceste** bo tekem prihodnjih dni oziroma tekem aprila urejen, t. j. primerno nasut in ob straneh z drevjem zasajen. Prometu izroči se ta del ceste kasneje, na kar jo prevzame cestni érar.

— **Poprave na Gruberjevi cesti** so ravno kar dovršene in vožni promet na njej zopet odprt.

— **Pogreša se** petnajstletni Herman Permoser. Pred tremi dnevi je pobegnil z doma, a se ni več vrnil. Domneva se, da je šel proti Hrvaški.

— **Promet na električni železnici** bo v soboto popoldne med procesijami — od 3. do 7. ure zvečer zaustavljen. Ob neugodnem vremenu bo pa seveda promet odprt.

— **Neprevidna vožnja.** Na Dunajski cesti je včeraj popoldne sijakar F. K. vsled nagle in neprevide vožnje prevrnil otrožji voziček, v katerem je bil triletni deček Gustav Komove. Deček se je pri padcu iz voza na levi nogi poškodoval.

— **Samomor.** Včeraj popoldne se je v Rudniku »pri Metiču« pod streho na

hlevu obesil 19letni hlapec Janez Kadunc. Kaj je mladega fanta napotilo, da si je sam vzel življenje, ni znano.

— **Panoptikum in anatomičen muzej,** ki je videti sedaj v Lattermanovem drevoredu, zasluži res pozornosti tako glede orodja in bestialne torture iz srednjeveške inkvizicije, kakor še osobito radi anatomičnega muzeja.

• **Najnovejše novice.** Sokrivca morilca Szolgosza so prijeli, ki je tudi obstal, da je bil Szolgoszu na strani z dvema revolverjema, da bi predsednika ustrelil, ako bi ga Szolgosz ne pogodil. — Aretovani bankir. Na Dunaju so zaprli bančnega in komisijskega uradnika Jaquesa Westfrieda zaradi sleparstva. — Usmiljeno sestro kot ljubico je ustrelil v Budapešti tehnik Jos. Brody. Seznanil se je z njo, ko mu je stregla v bolnišnici, ker pa njegovi starši niso dovolili poroke, ustrelil je ljubico in potem še sebe. — Konkurnega oskrbnika Lipske banke, justičnega svetnika Bartha so našli lovci ustreljenega v gozdu pri Lipskem. — Fldzm. grof Grünne bivši poveljnik 8. voja v Pragi je umrl dne 25. t. m. na svojem gradu pri Dobersbergu. — Štrajk advokatov. Odvetniška zbornica v Temešvaru je sklenila, zavrniti vsak uradni dopis ali ex offo zagovarjanje dokler ondotni sodni dvor ne ugodí neki zbornični pritožbi.

• **Krúger o svobodi Burov.** Dopisniki pariškega »Matina« se je razgovarjal s predsednikom Krúgerjem, ki mu je dejal: Moje nade so niso izpremenile, kakor tudi moje zaupanje v Boga ne. Stvarnik sveta nas dovede končno do zmage. Ponuden nam je mir z amnestijo, a pomiloščenjem in finančno odškodnino, a za ceno naše neodvisnosti, kakor da je blago na prodaj. Toda za vsa blaga tega sveta ne moremo prodati svoje svobode. Mi doslej nismo bili uslišani, a zato nas pogum ne zapusti. Kadar pozove Bog vlade, pridejo vse, a angleška ne bo imela pristopa.

• **Terno!** 60letni natak Josip F. na Dunaju je bil nedavno precej dobre volje. Seboj je imel 300 K. Ko je šel mimo loterije, je stopil vanjo ter za šalo stavil številke, katere si je slučajno izmislil. Zastavil je 6 K. Potem je šel k drugi loteriji ter stavil iste številke ter zopet plačal 6 K. Nato je obiskal še dvoje loterij in stavil vselej še po 6 K. Končno je šel domov ter svojega mačka prespal. Te dni pa je čital, da je zadel terno. Vse njegove številke so bile vlečene. Ali kam je položil riskontne listke, ni vedel. Kakor blazen je premetal vso svojo obleko, preril vse stanovanje, vpil, jokal, krel in razgrajal, da so leteli ljudje na kup ter so mislili, da je natak prav gotovo zblazen. Že so hoteli poslati po rešilno družbo, da odpelje reveža v blaznico, ko je našel v nekem koledarčku 4 listke. Potem pa je obletal loterije in končno res dognal pravo: zadel je 48.000 K. V zahvalo, da ga niso poslali v blaznico, je obdaril svojo gospodinjico in hčer.

Društva.

— **Rudeči križ.** V knjižnici c. kr. deželne vlade vršil se je dne 26. t. m. občni zbor deželnega pomočnega društva Rdečega križa za Kranjsko. Mesto obolelega društvenega predsednika, gosp. ces. svetnika Ivan Murnika otvoril je občni zbor društveni podpredsednik gosp. Josip Luckmann in pozdravil navzoče društvene člane in gospe vojaške odposlance c. in kr. stabnega nadzdravnika dr. Zuckermanna in c. in kr. stotnika J. Žagarja. Gospod podpredsednik spominjal se je umrlih članov, posebno društvenih funkcionarjev gg. I. podpredsednika dr. Keesbecherja, Josipa Kušarja, Antona Kleina in Josipa Merka, kakor tudi predstojnice gospejnega pomočnega društva gospe Celestine Schiffer. Na poziv gospoda podpredsednika vstali so navzoči v znak žalosti raz sedežev. Iz poročila o društvenem delovanju v letu 1901, katerega je prednašal društveni tajnik, g. Alojzij Merlak, je posneti naslednje: Pri zveznem zboru, kateri se je dne 19. maja 1901 na Dunaju vršil o prisotnosti Nj. c. in kr. visokosti gospe nadvojvodine Marije Valerije in Nj. c. in kr. visokosti gospoda nadvojvoda Ludovika Viktorja zastopala sta tukajšnje društvo gospoda višji sodni svetnik dr. Andrej Ferjančič in ekscelencia gosp. grof Anton Pace. Prejšnjemu društvenemu predsedniku, gosp. Emerihu Mayerju izreklo je društveno vodstvo, kakor tudi zvezno vodstvo na Dunaju priskrbeno zahvalo za njegovo dolgoletno delovanje. V slučaju vojne

ustanovila se bode na Kranjskem tri zdravilišča, in sicer ena bolnišnica postaja s prenočiščem, ena rekonaftcentrica in ena bolnišnica postaja brez prenočišča z opoldansko hrano. Ponudeb zasebnih oskrbovalnic ima društvo 15 za 30 gospodov oficirjev in 51 mož, in ponudeb gospodov zdravnikov 9 in gospodov lekarnarjev 3. Za pomočne akcije v mirnem času ustanovljeni fond znaša sedaj 806 K 23 h. Kranjska hranilnica in kranjski deželni zbor darovala sta v društvene namene 600 K oziroma 200 K. Kranjska hranilnica prevzela je tudi od društva rdečega križa zalogo vsakovrstnega perila za 444 K 59 h, katero je potem podarila bolnišnicam po deželi. Društvo imelo je preteklo leto 3 častne, 185 rednih in 1 podpornega člana. Društveno premoženje znašalo je 42.938 K 91 h v gotovini in 1130 K vrednostnih papirjev. Leta 1901 je bilo dohodov 4374 K 71 h, izdatkov 920 K 66 h (med temi upravnih stroškov 665 K 46 h, podpor 20 K in kot prispevek k centralnemu fondu 235 K 20 h). Delovanje podružnic je bilo pretečeno leto prav živahno, za katero je zahvaliti dotičnim predstojnikom podružnic. Pri podružnicah je bilo 656 rednih in podpornih članov in 2 častna člana; podružnice so imele premoženja 18.397 K 92 h — več 16 članov in 1440 K 68 h premoženja kot lansko leto. Prispevke podružnic h glavnemu društvu znašale so 682 K 49 h. Poročilo in računski zaključek, katerega so računski pregledniki odobrili, vzela sta se na znanje. Vsem, kateri so pospeševali človekoljubne namene »Rdečega križa«, izrekla se je najprisrčnejša zahvala, tako Nj. ekscelenci g. c. kr. deželnemu predsedniku, visokemu deželnemu odboru, kranjski hranilnici, gg. odposlancem k zveznemu zborovanju, gg. vojaškim svetovalecem, gg. predstojnikom političnih oblastev in umirovljenima okr. glavarjema g. Matiji Grilu in Gustavu del Cottu, dalje gg. računskim preglednikom in v Ljubljani izhajajočim dnevnikom. Končno se je predlog za združenje deželnega pomočnega društva z gospejnim pomočnim društvom »Rdečega križa za Kranjsko« sprejel. Ti društvi bodeta naprej skupno delovati in se bo skupno društvo imenovalo: »Deželno in gospejno pomočno društvo Rdečega križa za Kranjsko«.

— **Bolniško in podporno društvo pomočnih uradnikov za Kranjsko** ima v ponedeljek, 7. aprila t. l., ob polu 8. zvečer v hotelu »Strukelj« (v Dalmatinovih ulicah št. 15), izreden občni zbor, na katerem se bo razpravljala in odobrila imela sprememba društvenih pravil kakor sta jo sestavila odsek in odbor. Za veljavno sklepanje o tej točki je po § 19. odst. 5. dr. pr. potrebna navzočnost polovice članov, in se društveniki na to določilo že zdaj opozarjajo. — Prej ta dan, t. j. 6. aprila, pa ima istotam tudi odbor svojo redno mesečno sejo.

— **Sportno društvo Maribor** ima dne 3. aprila t. l. ob 8. uri zvečer v gostilni »Narodnega doma« v Mariboru svoj izvanredni občni zbor, na kojega dnevnem redu stoji razprava in sklepanje o zvišanju mesečnih prispevkov.

Knjževnost.

— **Zvonček.** List s podobami za slovensko mladino. Številka 4. Leto III. V praznični obleki je izšel za Veliko noč naš ljubezni »Zvonček«. Slovenski akademski slikar, dobro znani ilustrator g. Ivan Vavpotič je okrasil to štev. z 12 izvrnimi slikami in sličicami, med katerimi so 4 izšle v 1 barvi, dve pa v 2 barvah. Slike so prav lepe in okusne ter se je posrečil tudi tisk. Ta »Zvončekova« številka je najlepše velikonočno darilo slovenski mladini, in ker jo je dobiti tudi posamezno, jo priporočamo tudi onim, ki niso »Zvončkovi« naročniki. Vsebinska je tale: Bajka o roži. Pesem. Zložil E. Gangl. — Božji poljub (Legenda). Pesem E. Gangl. — Kakó sem nosil »Alelujo«. Spisal E. Gangl. — V nedeljo popoldne. Spisal Ivan Škrjanc. — Pot na žago. Spisal Ivan Prijatelj. — Turek. Pesem. Zložil Oton Zupančič. — Mater je zatajil. Spisal Ivan Cankar. — V gozdu. Pesem. Zložila Vida. — Pozdrav. Pesem. Zložil E. Gangl. — V pipi ni tobaka. Pesem. Zložil Fr. Žgur. — Pesem o rožah. Zložila Bogomila. — Pouk in zabava: Kralj Matjaž. Uglasbil K. Jeraj. — Drobiz.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 28. marca. Posl. Schücker sodi glede celjskega vprašanja, da je stvarno delo v parlamentu izključeno, dokler ostanejo slov. paralelke v Celju, sodi pa, da je napačno zahtevati pomoč od vlade, nego da si morajo Nemci poiskati zaveznikov, ki jim omogočijo zmago.

Dunaj 28. marca. Poslanec trgovinske in obrtne zbornice v Ljubnu, Enders, je odložil svoj mandat. Poslanec Rafael Pachter, sourednik

»Ostd. Rundsch.«, je dr. Bareitherju naznanil svoj izstop iz vsenemškega kluba.

Cetinje 28. marca. Poroka princa Mirkota z Natalijo Konstantinovičevno se bo vršila tu na Cetinju. Dan poroke še ni določen.

Rim 28. marca. V Benetkah sta se sešla nemški kancelar grof Bülow in italijanski minister zunanjih del Prinetti. Splošno se sodi, da se je na tem sestanku razpravljalo o načinu, kako bi se obnovila trozveza, ne da bi se Italija oddaljila od Francije.

London 28. marca. Uspeh posvetovanj burskih delegatov v Kronstadtu se utegne šele v sredo izvedeti. V Kaptownu se sodi jako optimistično o položaju, ker vlada občno prepričanje, da je Schalk-Burgherju resno za mir.

Novi York 28. marca. V Barbalavu v državi Wisconsin je bil aretirani neki Steinmann iz New-Yersey, ki je pripoznal da je bil udeležen pri Czolgoszevem atentatu na prezidenta Mac Kinleya. Steinmann je bil neki navzočen pri atentatu in oborožen z dvema revolverjema, da ustrelí Mac Kinleya, če bi ga Czolgosz ne pogodil.

Poslano.

Na naslov gg. poslancev ljubljanske okolice!

Znano Vam je, da je pričela slavna c. kr. finančna oblast prav v zadnjem času kruto in brezobzirno iztirjavati potresno posojilo, in to v času, ko se je vsak — in sicer opravičeno — nadejal, da se bode višja finančna oblast posluževala le redkokrat in še takrat le najmilejšega iztirjevanja — svoj čas tako težko izprošenega — potresnega posojila.

A nobenemu ni prišlo ne daleko na misel, da bi državna oblast, — katera bi si morala staviti vendar nalogo, skrbeti za blagor državljanov — ravno sedaj, v tako resnem času, prišla s svojimi eksekucijskimi organi in začela rubiti, ne oziraje se na obilico nesreč, ki so nas zadele.

In to, kar ni nihče pričakoval, se je zgodilo! Eksekucijski organi so hodili od hiše do hiše, rubili vse, kar je imelo vrednost, ne glede na to, je-li tista stvar potrebna za gospodarski obstanek ali ne! In finančna oblast hoče baje na to delovati, da se prodaja izvrši!

Kaj hočemo v tem obupnem stanju pričeti? Pomlad je tu: treba je pričeti obdelovati zemljo. A vsega tega, kar je v to neobhodno potrebno, nam primanjkuje. Nedostaje nam delavnih moči, vprežne živine, da, celo — semena!

Usiljuje se nam misel, da je ona podpora, katero nam je država svoječasnó podarila v podobi brezobrestnega posojila, sedaj najhujši udarec, s katerim nas bode ista država (ako hoče v resnici izpeljati eksekucijo) za vselej gospodarski popolnoma uničila!

Dokaz, najjasnejši dokaz za to je prežalostni in brezupni položaj, v katerem se nahajamo vsled krutega in brezobzirnega postopanja finančnih oblastij, kojih organi nas v pravem pomenu besede pode raz posestev.

V tem kritičnem trenutku obračamo se do Vas, gg. poslanci, s ponižno prošnjo, da naredite na merodajnih mestih v najkrajšem času karkoli je v Vaših močeh, v to potrebne korake, da se v tem obupnem položaju ustavi kruto in brezobzirno postopanje finančnih oblastev in prosimo Vas roteč, stavite predlog, da naj finančna oblast v kar največ ublaži i glede časa i glede načina izterjevanja potresnega posojila svoje dosedanje brezobzirno postopanje.

Gg. poslanci! Bodite prepričani, da niste imeli pač kmalu večje in lepše naloge posvetiti svoje duševne moči v prilogo slovenskega naroda, kakor ravno sedaj, ko imate v rokah usodo mnogih, premnogih nesrečnih slovenskih rodov. In v plačilo Vam bodo solze hvaležnosti tisoč in tisoč sirot, katere danes podé brez usmiljenja v širni svet.

Župansivo Šmartno pod Šmarno goro dne 24. marca 1902.

Janez Kališ, Gregor Jeras, Franc Kosmač, H. Oršan, Janez Ovčak, Jožef Lavtižar, Franc Kosmač, Fr. Wirk, Matevž Jeras, Franc Kovač, Janez Šusteršič, Jožef Božič, Luka Skok, Franc Bačnik, Jakob Duhovnik, Jožef Lap, Primož Zavrn.

Častite naročnike »Slovenskega Naroda«, katerim poteče koncem tega meseca bodisi mesečna ali četrletna naročnina, prosimo vljudno, da nadaljno naročitev kar najpreje ponové, da jim pošiljanje lista ne prestane.

Umri so v Ljubljani:

Dne 23. marca: Lorenc Dolinar, sirota, 3 leta, Streliske ulice št. 15, bramorka. — Ana Mrak, davkarjeva vdova, 77 let, Gosposke ulice št. 10, ostarelost. — Amalija Kropš, uradnikova hči, 2 mes, Marije Terezije cesta št. 11, vnetje sopilnih organov. — Uršula Hočvar, usmiljenka, 23 let, Radeckega cesta št. 11, jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 266 m. Srednji srčni tlak 750 mm.

Marja	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
27.	9. zvečer	732.2	5.2	sr. jvzhod	jasno	0.0 mm.
28.	7. zjutraj	730.6	0.2	sr. sever	jasno	0.0 mm.
"	2. popol.	729.8	15.3	sr. jvzhod	skoro obl.	0.0 mm.

Srednja včerajšnja temperatura 6.0°, nor-
male: 5.8°.

Dunajska borza

dné 27. marca 1902.

Skupni državni dolg v notah	101.65
Skupni državni dolg v srebru	101.50
Avstrijska zlata renta	120.70
Avstrijska krona renta 4%	99.35
Ogrska zlata renta 4%	119.85
Ogrska krona renta 4%	97.50
Avstro-ogrsko bančne delnice	1612.—
Kreditne delnice	695.50
London vista	240.17 1/2
Nemški državni bankovci za 100 mark	117.35
20 mark	23.46
20 frankov	19.12
Italijanski bankovci	93.40
C. kr. cekini	11.31

Dva trgovska učenca

poštenih starišev, z dobrimi šolskimi spri-
čevali, se sprejmeta v dobre trgovske hiše,
eden v Ljubljani, drugi na deželi.

Ponudbe sprejme upravnništvo »Slov.
Naroda«.

(415—34)

Zahvala.

Za nebrojne dokaze priščnega so-
čutja ob bolezi in smrti naše ljubljene,
nepozabne tete in svakinje, gospe

Marije Trinker

zasebnice

za neštivilne krasne venice, kakor tudi
za mnogobrojno častilno spremstvo k
zadnjemu počitku, izrekamo vsem so-
rodnikom, prijateljem in znancem svojo
najtoplejšo zahvalo, posebno pa časti-
temu gospodu Malenšku za obiske
med boleznijo.

V Ljubljani, dné 26. sušca 1902.

(742)

Žalujoci ostali.

Samoedino zastopstvo.

Velik dobček

ob malem kapitalu se napravi od 150—3000 K in
več, ako se pridobi za dežele, okraje itd. licencija
brezmalnega v vseh omikanih državah patentirane
(avstr. patent št. 3203)

led proizvajajoče ledne omare

v kateri se more v ledeni ali vodni shrambi v
malo sekundah 20 in več stopinj mrzloti
doseči, v malo minutah in pri vsaki tempe-
raturi, celo iz kroga, se more izgotoviti čisti, presni
led (tudi užiten led). (More se natakati tudi k
pivnemu aparatu.) Vsaka, že rabljena ledna omara
se more brez posebnih stroškov predelati po pa-
tentiranem sistemu. Zdjaj je najugodnejši čas za
prevzetje. Strokovnih znanosti ni treba. More se
oskrbovati tudi kot postransko opravilo. — Na
Nemškem se je v kratkem času prodalo izdelo-
vanje in patent v posameznih licencah in zastop-
stvih za več kakor 150.000 mark. — Natančneje
pod »D. B. 698« Rudolf Mosse, Dunaj,
I., Seilerstätte 2.

(748—1)

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Praga čez Trbiž.
Ob 12. uri 24 m po noči osebni vlak v Trbiž, Beljak
Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno,
čez Selthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Beifling
v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri
5 m zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak,
Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selthal
v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. —
Ob 11. uri 51 m dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pon-
tabel, Beljak Celovec, Ljubno, Selthal, Dunaj. — Ob
3. uri 56 m popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak,
Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno,
čez Selthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob je-
zeru, Inomost, Bregene, Curih, Genevo, Pariz, čez
Klein-Beifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Ma-
rijine vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago,
(direktni voz I. in II. razreda), Lipsko, Dunaj via
Amstetten. — Ob 10. uri zvečer osebni vlak v Trbiž,
Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-
Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda.) — Praga
v Novo mesto in v Kočevje. Osebni vlaki: Ob 7. uri
17 m zjutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 6. uri
55 m zvečer. Prihod v Ljubljano juž. kol. Praga iz
Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osebni vlak v Du-
naja via Amstetten, Monakovega, Inomosta, Franzens-
festa, Solnograda, Linca, Steyra, Ausseea, Ljubna,
Celovca, Beljaka, (Monakovo-Trst direktni vozovi I.
in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osebni
vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osebni
vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba,
Marijinih varov, Plzna, Prage, (direktni vozovi I. in
II. razreda), Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra,
Pariza, Geneve, Curiha, Bregene, Inomosta, Zells
ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Št. Mo-
horja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne
osebni vlak z Dunaja, Ljubna, Selthal, Beljaka,
Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Pon-
tabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osebni vlak z Du-
naja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Praga
iz Novega mesta in Kočevja. Osebni vlaki: Ob 3. uri
in 44 m zjutraj, ob 2. uri 32 m popoldne in ob
8. uri 35 m zvečer. — Odhod iz Ljubljane juž. kol.
v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj,
ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer, ob
10. uri 35 m le ob nedeljah in praznikih v oktobru,
poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v
oktobru. — Prihod v Ljubljano juž. kol. iz Kamnika.
Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m
dopoldne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9. uri 55 m
zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in
samo v oktobru. (1)

Lepo, snažno perje!

Kokošje perje I. neakubljeno kilo K — 50
" " II. " " " " — 22
puranovo " " " " " " " " — 10
gosje " (polno puha) " " " " — 240
perice (Flaumen) " " " " — 10.—

razpošilja po povzetju na vsako
postajo ali kolodvor (674—5)

Fran Podlipnik

Stolni Beligrad (Stuhlweissenburg) Ogrsko.

Za Velikonoč

priporoča

Rudolf Kirbisch-eva slaščičarna

svojo bogato izbero raznih prelepih ve-
likonočnih jajc iz svile, stekla,
pliša, slame, sladkorja itd., kakor
tudi veliko zalogo različnih velikonoč-
nih zajcev, ki se morejo napolniti z
bonboni; priporoča dalje atrape, ko-
šarice in vsake vrste bonbončke.

Vsak dan

se dobiva sveža, jako fina goriška
pinca in tituli

ter vse vrste (673—5)

najfinejših potic

napolnjenih z orehi, medom, mandeljni,
grozdinkami in čokolado.

Naročila s pošto se točno izvršujejo.

(708—2)

Pristna hrvatska naravna vina

iz Jaske

ponuja

(716—3)

gospodarstveno oskrbništvo Štefana grofa Erdödyja v Jaski

iz let 1898, 1900, 1901 in sicer: rizling in namizna vina v izborni ka-
kovosti. — Vpraša naj se naravnost gospodarsko oskrbništvo.

Natečaj.

Za

dobavo načrtov za novo mestno hranilnico v Ljubljani

razpisuje ravnateljstvo mestne hranilnice

natečaj z rokom 10. maja 1902

ter določuje kot nagrade za najboljše načrte svote: K 1400.—, K 1000.— in K 600.—.

Dotični pogoji in legopis razpoloženi so v pisarni mestne hranilnice ljubljanske
na vpogled in se na zahtevo proti vplačilu K 2.— tudi dopošljejo.

Mestna hranilnica v Ljubljani

dné 24. marca 1902.

(727)

Otvoritev kegljišča!

Uljudno naznanjava, da se z velikonočnimi prazniki otvori
kegljišče, ki bode prijateljem kegljanja vedno na razpolago.

Toči se zanesljivo naravno vino.

Cene čez ulico: Goriško staro vino (Rebula) . . . 44 kr. liter
Cviček 48 " "
Istrijske črne 36 " "

Posebno priporočava cviček, katerega dobivava direktno z
Bizelskega ter domače Fröhlichovo pivo v sodčkih kakor
tudi okusna gorka in mrzla jedila.

Z odličnim spoštovanjem

gestilna „Pri črnem medvedu“ Rimska cesta 17.

A. M. Rus.

(687—2)

Letovišče „Laverca“.

Vljudno naznanjam, da sem prevzela od g. Karola Lenče-ta, posestnika in vin-
skega trgovca na Laverca, njegovo gostilno istotam.

Čestitim gostom bodem postregla z dobro pljačo ter okusnimi in cene-
nimi jedili. — Glasovir je na razpolago.

Veliki noči prične voziti

omnibus

g. Lenče-ta iz Ljubljane na Laverca vsake nedelje in praznik ob 1/3. uri
popoldne od električne postaje „Vojaško strelišče“, ter se bode vračal,
kadar se oglasi poln voz izletnikov.

Za obilen obisk se toplo priporočam

z velespoštovanjem

Marija Gertscher

gostilničarka.

(534—7)

Št. 10.550.

Razglas.

V smislu § 53 občin. reda za dež. stol. mesto Ljubljano se daje na znanje, da bodo

računi o prejemkih in troških:

1. mestnega zaklada,
2. ubožnega zaklada,
3. zaklada meščanske imovine,
4. ustanovnega zaklada,
5. potresnega zaklada,
6. regulacijskega zaklada,
7. 3% posojila,
8. loterijsko - posojilnega za-
klada,
9. mestnega vodovoda,
10. mestne klavnice in
11. mestna elektrarne za l. 1901

od danes naprej 14 dni javno razgrnjeni v tukajšnjem mestnem knjigovodstvu ob-
čanom na upogled.

Pri pretresanju in konečni rešitvi teh računov vzel bode občinski svet more-
bitne opazke o njih v prevdarek.

Mestni magistrat v Ljubljani

dné 20. marca 1902.

Št. 404.

Razglas.

Za zgradbo nove klavnice v Kranju oddalo se bode potom
pismenih ponudb sledeče delo:

- a) Uravnava terena s K 379.—
- b) Zgradba klavnice s " 33.454.—
- c) Kanalizacija " 1.100.—
- d) Notranja oprava " 7.226.45

v skupni svoti . K 42.159.45

Pismene, postavno kolekovane ponudbe, v katerih je ponudene svote s šte-
vilkami in besedami zaznamovati, so do 8. aprila 1902. l. opoldne pri
podpisnem mestnem predstojništvu s 5% varščino ponudene svote izročiti s pri-
stavkom, da ponudnik stavbene pogoje pozna in se istim brez ugovora podvrže.

Načrti, troškovniki in pogoji so v uradnih urah vsakemu v občinskem uradu
na razpolago.

Mestno predstojništvo v Kranju

dné 22. marca 1902.

Kam?

miče veleocenjeno občinstvo, da si preskrbi po-
trebnih gosposkih, damskih in otroških oblek?

Gotovo samo v

Angleško skladišče oblek

vogal Sv. Petra in Resljeve ceste št. 3 (729—2)

kajti ondi se dobi v veliki izberi jako fino naj-
modnejše blago za v istini čuda nizke cene.